

Bakalářská práce studenta **Martina Dušánka** s názvem „*Knihy testamentů východočeských věnných měst a jejich vývoj do roku 1620*“ si klade za cíl zmapovat dochovanost tohoto typu úředních knih soudnictví nesporného ve vybrané oblasti do roku 1620 a prostřednictvím diplomatického rozboru zachytit jejich specifika.

Práce čítá 74 stran. Je třeba vyzdvihnout, že struktura práce je promyšlená, pouze by bylo možné v případě druhé kapitoly navrhnout jiné rozčlenění (podkapitola „městské knihy“ by se mohla připojit k rozboru jednotlivých dochovaných knih testamentů). Text vyniká velmi dobrou jazykovou úrovní, taktéž podoba citační normy je až na nepatrné výjimky (nezkracování dlouhých názvu v případě opakované citace) správně používána. Po obligatorním úvodu, v němž autor srozumitelně uvedl cíl a koncepci své bakalářské práce, následuje kapitola zaměřená na dějiny sledovaných východočeských měst, a to se zvláštním zřetelem k době 16. a počátku 17. století. I přes nedostatek dostupné literatury, vyplývající z pokračujícího badatelského nezájmu o věnná města, se autorovi podařilo vytvořit relativně vyrovnané texty, které umožňují srovnání jednotlivých městských prostředí.

Druhá část práce je věnována problematice testamentární praxe, v níž autor nejprve představuje literaturu k tématu. V dalších podkapitolách osvětluje vnímání smrti do počátku 17. století, systém městské správy a soudnictví, v jehož rámci byly vedeny knihy kšaftů. V této souvislosti též podrobněji vysvětluje podobu testamentární praxe v městském prostředí, přičemž zařazuje i podkapitulu zabývající se poručenstvím sirotků. Na příkladu města Chrudim přibližuje vhodně poznatky dosavadního bádání z tamní testamentární praxe. Stranou jeho pozornosti nezůstává ani struktura podoby měšťanských testamentů, čímž se vedle zdůraznění právněhistorických aspektů přiblížil diplomatickému bádání.

Jádro práce pak spočívá v kapitole třetí (s. 52-65), kde je zachycen diplomatický rozbor nashromážděných pramenů. Je možno zhodnotit, že se studentovi podařilo překročit hranici formálního diplomatického rozboru a že jeho výzkum přináší skutečně zajímavá zjištění. Vedle základního údaje, že se ve vymezené oblasti dochovalo 7 knih testamentů z 6 měst, dokládá, že i když nemáme v případě Trutnova a Poličky dochován tento typ úředních knih, je vysoce pravděpodobné, že v průběhu 16. století již byly integrální součástí tamních kancelářských praxí. Navíc se i přes torzovitost pramenné základny studentovi podařilo v nejednom případě správně vyhodnotit informace, které dokonce dokládají vedení tohoto typu knih dříve, než je v určitém městě dochován exemplář knihy kšaftů. Je třeba si současně povšimnout, že zejména v těchto pasážích autor komparuje nashromážděné údaje s dostupnou

literaturou. I v této kapitole tak Martin Dušánek prokazuje, že je připraven k náročnějšímu pramennému výzkumu, který v tomto případě vedle znalostí a dovedností z oblasti pomocných věd historických předpokládal i seznámení se s právněhistorickým pozadím výzkumu. Stranou autorovy pozornosti pouze zůstal výzkum písařských rukou a filigránů, které by si v budoucnu zasloužily náležitou pozornost, protože by pomohly rozkrýt další důležité skutečnosti sledovaných městských kancelářů.

V závěru student shrnuje výsledky svého bádání a nastiňuje možnosti dalšího využití pramenné základny. Pouze bych upravila jeho konstatování, že sirotčí knihy a knihy inventářů nebyly tak často vedeny jako knihy kšaftů. Jejich dochovanost je mnohem menší než v případě knih kšaftů, ale i s jejich vedením musíme v prostředí předbělohorských východočeských věnných měst počítat. Teprve další výzkum, kdy by byla rekonstruována kancelářská činnost jednotlivých měst, může časové vymezení zpřesnit.

Práci uzavírá soupis pramenů a literatury, dále seznam tabulek, za něž je třeba autora pochválit, protože jsou vhodně koncipovány a umístěny, a též zkratk. Přínosné by bylo bývalo zařadit obrazovou přílohu s ukázkami ze sledovaných úředních knih.

Předkládanou bakalářskou práci považuji za kvalitní badatelský počín a doporučuji ji k obhajobě.

PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.